

VSTUPNÍ ČÁST

Název komplexní úlohy/projektu

Charta 77 v souvislostech

Kód úlohy

SP-u-4/AE84

Využitelnost komplexní úlohy

Kategorie dosaženého vzdělání

M (EQF úroveň 4)

Vzdělávací oblasti

SP - Člověk a společnost

Vazba na vzdělávací modul(y)

Škola

Gymnázium a Střední odborná škola, Rokycany, Mládežníků 1115, Mládežníků, Rokycany

Klíčové kompetence

Datum vytvoření

02. 10. 2019 12:14

Délka/časová náročnost - Odborné vzdělávání

Délka/časová náročnost - Všeobecné vzdělávání

16

Poznámka k délce úlohy

Ročník(y)

2. ročník

Řešení úlohy

individuální, skupinové

Doporučený počet žáků

3

Charakteristika/anotace

Cílem komplexní úlohy je hlubší poznání doby normalizace prostřednictvím analýzy a pochopení dokumentu Charta 77. Žáci by se měli nejen vcítit do atmosféry obtížné doby a do kůže signatářů Charty, ale zároveň by měli pochopit i význam dodržování lidských práv a svobod a vyzkoušet si prostřednictvím vlastní petice, jak náročné a obtížné muselo být šíření Charty 77 a prosazování jejích požadavků.

Obsahové okruhy: Člověk jako občan; česká literatura; výtvarná výchova (pro umělecké obory) nebo IT

Probírané tematické celky:

- Československo v době normalizace (70. léta 20. století) + stručný mezinárodní rámec

- Ústava ČR (resp. ČSSR) a Listina základních práv a svobod, problematika dodržování lidských práv
- petice a další formy vyjádření nesouhlasu
- významné osobnosti československé kultury normalizace, samizdat, bližší zaměření na osobnost V. Havla a jeho divadelní kariéru

Didaktické metody a formy:

- výklad učitele, foto a videoukázky (úvod do dějinné etapy)
- porozumění čtenému textu (analýza Charty 77 s pomocí návodných otázek)
- praktické řešení problému (tvorba petice a její šíření)
- práce s PC – tvorba prezentace vybrané osobnosti, nebo výtvarné techniky (koláž) pro zpracování portréту osoby
- diskuse, „brainstorming“ – úskalí, pozitivní a negativní důsledky každé petice i Charty 77
- skupinová a individuální práce žáků
- dobrovolná domácí práce – pohovořit s rodinnými příslušníky, případně uspořádat besedu s pamětníkem

JÁDRO ÚLOHY

Očekávané výsledky učení

Žák:

- vystihne znaky normalizace a je pokud možno schopen zaujmout k dané době osobní postoj;
- objasní pojem základní lidská práva a svobody a obhájí jejich dodržování;
- vytvoří a argumentačně obhájí petici za smysluplný požadavek blízký studentům nebo mladé generaci;
- diskutuje o důsledcích petice, dokáže shrnout důsledky působení Charty 77 na společnost i vybrané lidské osudy;
- dobrovolně: vyhledá ve své rodině či ve svém okolí pamětníka a vytvoří s ním rozhovor.

Specifikace hlavních učebních činností žáků/aktivit projektu vč. doporučeného časového rozvrhu

1. dílčí část (teoretická): 2 hodiny – frontální

- výklad učitele, práce s učebnicí, foto a videoukázky – seznámení s dobou normalizace, s politickou reprezentací, s aspekty běžného denního života; zařazení československých událostí do mezinárodního kontextu (KBSE)

2. dílčí část (praktická): 2 hodiny – s pomocí učitele a ve skupinách

- četba Charty 77, analýza textu, otázky
- práce s učebnicí nebo internetem: co je ústava, jaká jsou lidská práva a svobody, dále skupinový rozbor Listiny základních práv a svobod a porovnání s požadavky Charty

3. dílčí část (praktická): 2 až 3 hodiny – skupinová práce

- práce s učebnicí nebo internetem – co je petice, jaké náležitosti musí splňovat, kdo ji může vytvořit apod., najít příklad konkrétní petice; pojmy – mluvčí, signatář
- na počítači vytvořit vlastní petici za smysluplný požadavek, např. k aktuálnímu problému, který žáky trápí (stravování ve školní jídelně, špatné dopravní spojení ke škole aj.) + zkusit si získat pro svou petici podpisy
- druhá varianta: sehnat staré psací stroje a vyzkoušet si opis textu přes uhlový papír (s pomocí učitelova vysvětlení se tak žáci zároveň dozvědí, co byl samizdat, jak se šířily v normalizaci nepovolené tiskoviny)

4. dílčí část (praktická): 2 až 3 hodiny – skupinová práce

- každá skupina si vybere jednu osobnost spjatou s Chartou 77 a vytvoří prezentaci na PC / výtvarnou koláž (životopis, úryvky textů, výstřižky z novin, fotografie apod.)

5. dílčí část (teoretická): 1 až 2 hodiny – teoretická, frontální

- bližší představení Václava Havla jako literáta, organizátora, politika, prezidenta
- videoukázka z divadelní hry nebo četba vybraného úryvku
- možnost propojit s videoukázkou ze sametové revoluce 17. 11. 1989

6. dílčí část (praktická): 1 hodina – skupinová a frontální

- diskuse o důsledcích petice na společnost (zaznamenávat na velký papír/flipchart)
- diskuse o důsledcích Charty 77 na soudobé mínění i na osudy tvůrců a signatářů (zaznamenávat na velký

papír/flipchart)

- učitel vysvětlí pojem Anticharta, žáci mohou za domácí úkol dohledat příklady osobností, které podepsaly dobrovolně, a osobností, které byly donuceny k podpisu nebo byly jejich podpisy zfalšovány

7. dílčí část (dobrovolná): 2 hodiny – individuální

- rozhovor/beseda s pamětníkem (rodinným příslušníkem)
- opakování formou testu nebo zkoušení

Metodická doporučení

- při potřebě zkrátit čas pro řešení komplexní úlohy je možné část úkolů přesunout na domácí práci s individuálním řešením (vyhledání různých informací)
- je ideální věnovat se hlouběji osobnosti V. Havla, neboť tak lze propojit oblast vzdělávání s maturitní přípravou na zkoušku z české literatury

Přesah do předmětů:

- dějepis
- český jazyk a literatura (V. Havel, samizdat)
- IT / výtvarná výchova (pro umělecké obory)

Způsob realizace

Forma výuky – teoreticko-praktická

Místo: školní třída, počítačová učebna, příp. učebna VV

Pomůcky

Učební pomůcky:

- materiály pro teoretickou výuku – učebnice dějepisu, foto, video; text Charty 77 s otázkami k analýze (kopie dle počtu skupin)
- papíry A4 pro tvorbu petic, příp. uhlový papír pro kopírování na stroji
- čtvrtky A3 pro tvorbu koláží, lepidlo, fixy
- kopie fotografií, úryvků textů apod., použitelné pro koláže (sežene učitel nebo žáci jako domácí úkol)
- velký balicí papír nebo flipchart

Pracovní listy:

- text Charty s otázkami a úkoly
- závěrečný test

Technické vybavení:

- staré psací stroje
- PC s internetem, dataprojektor

VÝSTUPNÍ ČÁST

Popis a kvantifikace všech plánovaných výstupů

- Texty Charty 77 s odpověďmi na otázky nebo s poznámkami jednotlivých skupin
- Petice s podpisovým archem
- Prezentace osobnosti – možnost vyvěsit papírové koláže ve třídě nebo na chodbu
- Flipchart s výstupy ze závěrečné diskuse (brainstorming) – možnost pověsit dočasně ve třídě
- Možný závěrečný test (úspěšnost min. 50 %)
- Případné drobné domácí úkoly, vypracované ručně na papír

Kritéria hodnocení

Žák úlohu splní, pokud absolvuje všechny části úlohy a aktivně se účastní praktických úkolů.

Hodnocení žáků:

- Na základě průběžného plnění zadaných úkolů při práci ve skupinách a podílení se na učebních aktivitách (učitel sleduje, jak žáci pracují)
- Na základě vypracovaných materiálů (petice, prezentace): nehodnotí se úspěšnost získávání podpisů ani estetická stránka prezentace, ale to, zda mají výstupy všechny potřebné náležitosti (zda žáci práci neodbyli a zahrnuli vše podstatné)
- Na základě vypracovaných domácích úkolů a testu (ústní zkoušení)
- Na základě aktivity v diskusi (mimo výuku – pamětník apod.)

Doporučená literatura

Učebnice dějepisu, např.: Čornej, Petr: Dějepis pro střední odborné školy. Praha 2016.

Učebnice občanské výchovy pro střední školy

Učebnice literatury, např.: Literatura pro 4. ročník středních škol. Praha, Didaktis 2010.

Poznámky

Časová náročnost 12 až 16 hodin:

- 1. dílčí část – 2 hodiny
- 2. dílčí část – 2 hodiny
- 3. dílčí část – 2 až 3 hodiny
- 4. dílčí část – 2 až 3 hodiny
- 5. dílčí část – 1 až 2 hodiny
- 6. dílčí část – 1 hodina
- 7. dílčí část (dobrovolná) – 2 hodiny

Ročník:

- 2. ročník (resp. dle ŠVP jednotlivých škol – poslední ročník výuky dějepisu v daném oboru)

Úloha je určena pro řešení skupinové:

- ideálně 2–3 žáci ve skupině

Obsahové upřesnění

VV - Všeobecné vzdělávání

Přílohy

- [Ukazka-prace-zaka_Plakat-osobnosti1.JPG](#)
- [Ukazka-prace-zaka_Plakat-osobnosti2.JPG](#)
- [Dokumentace-z-overovani-KU_Charta-77.docx](#)
- [metodicky-list_Charta-77.docx](#)
- [pracovni-list_Prohlaseni-Charty-77.docx](#)
- [pracovni-list_Vaclav-Havel.docx](#)
- [Ukazka-prace-zaka_Samizdat1.JPG](#)
- [Ukazka-prace-zaka_Samizdat2.JPG](#)
- [Ukazka-prace-zaka_Petice1.JPG](#)
- [Ukazka-prace-zaka_Petice2.JPG](#)

Materiál vznikl v rámci projektu Modernizace odborného vzdělávání (MOV), který byl spolufinancován z Evropských strukturálních a investičních fondů a jehož realizaci zajišťoval Národní pedagogický institut České republiky. Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Lenka Houšková. [Creative Commons CC BY SA 4.0](#) – Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.